

www.ElitesJournal.ir

مجله نخبگان علوم و مهندسی

Journal of Science and Engineering Elites

ISSN 2538-581X

جلد ۲- شماره ۲- سال ۱۳۹۶

مخفی کردن اطلاعات در تصاویر متنی با استفاده از پیکسل‌های موجود روی لبه‌های حروف فارسی

وحید یزدانی^۱، موسی فلاح خورسند^{*۲}

۱- کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات از دانشگاه شاهد تهران

۲- کارشناسی ارشد مهندسی برق، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور

*afshin.khorsand@gmail.com

ارسال: فروردین ماه ۹۶ پذیرش: تیر ماه ۹۶

چکیده

یکی از مسائل مهم در مبادله پیام‌های اینترنتی، مسئله امنیت تبادل اطلاعات است. واترمارکینگ یکی از مهمترین روش‌های مخفی سازی اطلاعات است که برای محافظت از حق مالکیت از محتوی چند رسانه‌ها استفاده می‌شود. در این میان در زمینه واترمارکینگ متون فارسی یا عربی با استفاده از خصوصیات حروف به کاررفته در متن به نسبت متون انگلیسی و چینی تحقیقات کمتری انجام شده است. هدف از روش ارائه شده در این مقاله که برای واترمارکینگ متون فارسی پیشنهاد می‌شود، عدم مشاهده پذیری و در نتیجه امنیت بالای آن می‌باشد. روش پیشنهادی از زوایای پیکسل‌های موجود در لبه حروف "ک" و "گ" برای مخفی سازی اطلاعات استفاده می‌کند. این زوایا که پس پردازش اولیه حروف و اعمال عملگرهای لبه‌یابی روی حروف بدست می‌آیند، منحصر بفرد بوده و از آن برای انتخاب نقطه مورد نظر و کلیدی جهت تعبیه اطلاعات استفاده می‌شود. روش پیشنهادی که جزء زیر مجموعه روش‌های کور می‌باشد، از عدم مشاهده پذیری بالاتری نسبت به روش‌های قبلی برخوردار بوده و گیرنده قانونی متن واترمارک شده تنها با در اختیار داشتن الگوریتم واترمارکینگ مناسب قادر به استخراج خواهد بود و این باعث امنیت بالای متن واترمارک شده طبق روش پیشنهادی می‌شود.

کلمات کلیدی: واترمارکینگ، مخفی سازی اطلاعات، متون فارسی، خط پایه.

۱. مقدمه

استفاده از کامپیوتر، شبکه‌های کامپیوتری، اینترنت و نقل و انتقال انواع اطلاعات و رسانه^۱ دیجیتال اعم از صوت، تصویر، ویدئو و نرم افزار از طریق این شبکه‌های اطلاعاتی، امری غیر قابل اجتناب در دنیای دیجیتال امروزیست. بنابراین تصدیق هویت رسانه، امنیت اطلاعات در برابر جعل و کپی برداری غیرمجاز، انتقال محرمانه اطلاعات و ... همگی از مواردی به شمار می‌روند که در دنیای دیجیتال امروزی از اهمیت بالایی برخوردارند [۱].

¹ Media

در این میان تکنیک‌های پنهان نگاری^۱ و واترمارکینگ به عنوان مهمترین روش‌های پنهان سازی اطلاعات محسوب می‌شوند. واترمارکینگ می‌تواند به عنوان یکی از روش‌های پنهان نگاری دیده شود که تمرکز بیشتر بر روی استحکام و کمتری بر روی امنیت دارد. امنیتی که پنهان نگاری و واترمارکینگ تامین می‌کنند، با امنیت تامین شده توسط رمزنگاری^۲ متفاوت است. امنیت واترمارکینگ توسط عدم آگاهی دیگران از وجود اطلاعات مخفی شده در رسانه، تامین می‌شود ولی در رمزنگاری اطلاع از این که در رسانه اطلاعاتی مخفی است وجود داشته، و کلیه افرادی که دارای کلید باشند قادر به رمزگشایی می‌باشند. بر خلاف واترمارکینگ در رمزنگاری هیچ محافظتی از محتوی پیام پس از رمزگشایی ندارد. نکته دیگر تفاوت در فرآیند شکستن سیستم‌های رمزنگاری و واترمارکینگ است. شکستن سیستم‌های رمزنگاری زمانی اتفاق می‌افتد که حمله کننده بتواند پیام مخفی را بخواند ولی در واترمارکینگ این اتفاق زمانی روی می‌دهد که:

۱- حمله کننده حضور واترمارکینگ را تشخیص دهد

۲- حمله کننده قادر به خواندن، اصلاح یا حذف پیام مخفی باشد.

در حقیقت واترمارکینگ یک روش برای محافظت از حق مالکیت^۳ از محتوی چند رسانه‌ها می‌باشد. این چند رسانه‌ها، رسانه‌های مختلفی از جمله متن، تصویر، ویدئو، صدا و اشیاء گرافیکی را نمایش داده که هر کدام ویژگی‌های مخصوصی دارند از این ویژگی‌ها برای مخفی سازی اطلاعات، دررو نشان استفاده می‌شود. از این رو لازم است که الگوریتم‌های واترمارکینگ مختلفی متناسب با نوع اطلاعات توسعه داده شود [۲] [۳].

در میان رسانه‌ها، اسناد متنی خواص مختص به خود را دارند. طبیعت باینری، ساختار بلوک/خط/کلمه، تفکیک مشخص بین پیش زمینه و پس زمینه که از جمله آن‌هاست. الگوریتم‌های نشان گذاری نیز از این ویژگی‌ها برای مخفی سازی اطلاعات استفاده می‌کنند [۴]. برخلاف واترمارکینگ متنی، روش‌های بسیار زیاد و متنوعی برای نشان گذاری دیگر انواع رسانه (صوت، تصویر(رنگی و خاکستری) و ویدئو) وجود دارد. این در حالی است که در زمینه واترمارکینگ متن فارسی با استفاده از خصوصیات ویژه آن، همانند متون چینی و انگلیسی تحقیقات چندانی صورت نگرفته است [۱].

به همین دلیل در این مقاله روش جدیدی برای واترمارکینگ متون فارسی پیشنهاد می‌شود که از زوایای پیکسل‌های موجود در لبه حروف "ک" و "گ" برای مخفی سازی اطلاعات استفاده می‌کند. لازم به ذکر است که هدف از انتخاب دو حرف "ک" و "گ" استفاده از ویژگی منحصر بفردی در ماتریس زاویه است که پس از پردازش اولیه این حروف مشخص شده و استفاده از نقطه منحصر بفرد که در مسیر سرکش به بدنه اصلی این حروف وجود دارد، می‌باشد. استفاده از روش پیشنهادی در مابقی حروف فارسی بشرط پیدا کردن ویژگی منحصر بفرد در ماتریس زاویه ممکن بوده و به هیچ وجه نام حروف ملاک اصلی انتخاب در جهت استفاده از روش پیشنهادی نیست. مابقی مقاله به صورت زیر سازماندهی شده است:

در بخش دوم، الگوریتم‌های واترمارکینگ دسته‌بندی شده و پارامترهای مؤثر در ارزیابی این الگوریتم‌های بحث خواهد شد. بخش سوم مربوط به کارهای انجام شده در زمینه واترمارکینگ فارسی و عربی بوده، در بخش چهارم الگوریتم واترمارکینگ پیشنهادی شرح داده خواهد شد. بخش آخر شامل ارزیابی و نتیجه‌گیری روش پیشنهادی خواهد بود.

۲. دسته‌بندی و پارامترهای مؤثر در ارزیابی الگوریتم‌های واترمارکینگ

در ارزیابی الگوریتم‌هایی که برای ایجاد و کشف واترمارکینگ استفاده می‌شوند، پارامترهای زیر متداول است:

¹ Steganography

² Cryptography

³ Copyright

۱- استحکام^۱: مربوط به نحوه جاسازی اطلاعات به طوری که در برابر حملات پایدار باشد. این پارامتر هرچه بالاتر باشد نشانه آن است که میزان تخریب و اثرپذیری واترمارک در اثر تغییرات در رسانه میزبان کمتر است.

۲- ظرفیت^۲: این پارامتر مشخص می کند که حداکثر حجم ممکن که رسانه برای واترمارک قادر است فراهم کند چقدر است.

۳- امنیت: تعیین می کند که رسانه میزبان تا چه میزان وجود واترمارک را می تواند مخفی نگه داشته و باعث جلوگیری از دستکاری، جعل و حذف پیام شود[۵].

روش های واترمارک را به صورت های زیر می توان دسته بندی کرد:

- ۱- بر اساس قابل مشاهده بودن بیت های واترمارک:
  - الف) قابل مشاهده^۳: واترمارک های تعبیه شده در هنگام رویت محتوی رسانه با یک روشی قابل دیدن هستند.
  - ب) مرئی^۴: با چشم قابل دیدن نبوده ولی با یک الگوریتم رمزگشایی مناسب می توان دید.
- ۲- بر اساس محتوی یا نوع رسانه میزبان:
  - الف) واترمارکینگ تصاویر
  - ب) واترمارکینگ ویدئو
  - پ) واترمارکینگ صدا
  - ج) واترمارکینگ متن
- ۳- بر اساس نیاز به سند اصلی هنگام استخراج:
  - الف) کور^۵: در هنگام فرایند استخراج نیاز به سند اصلی نیست.
  - ب) غیرکور^۶: در هنگام فرایند استخراج نیاز به سند اصلی است.
- ۴- بر اساس میزان استحکام:
  - الف) واترمارکینگ مقاوم^۷: تغییر یا اصلاح محتوی رسانه تاثیری روی بیت های واترمارک ندارد.
  - ب) واترمارکینگ ضعیف^۸: تغییر یا اصلاح محتوی رسانه بر روی بیت های واترمارک اثر می گذارد[۳].

۳. مروری بر مطالعات پیشین

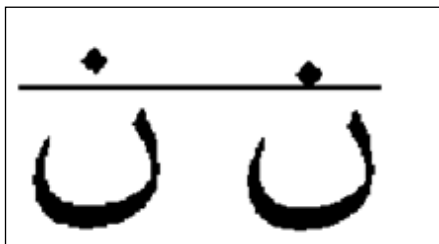
متون زبان فارسی بر خلاف متون انگلیسی از راست به چپ نوشته می شوند. زبان فارسی دارای ۳۲ حرف بوده که ۱۸ حرف از ۳۲ حرف آن دارای ۱ تا ۳ نقطه می باشند. نقاط ممکن است در بالای حرف مانند «ت» و یا در پایین حرف مانند «پ» و یا در میان حرف مانند «چ» قرار بگیرند در حالیکه در زبان انگلیسی فقط دو حرف «i» و «j» دارای نقطه می باشند. بر خلاف زبان انگلیسی حروف در کلمات فارسی به هم پیوسته بوده و با توجه به مکان قرارگیری حرف در کلمه ممکن است شکل های متفاوتی داشته باشد. به عنوان مثال حرف "ع" بسته به مکان قرارگیری در کلمه به صورت های "ع"، "ع"، "ع"، "ع" و "ع" نوشته می شود[۶].

با توجه به خصوصیات ذکر شده درباره حروف فارسی کارهای کمی در زمینه واترمارکینگ فارسی انجام شده است. از جمله کارهای انجام شده در زمینه واترمارکینگ فارسی و عربی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

¹ Robustness
² Data rate
³ Visible
⁴ Invisible
⁵ Blind
⁶ Informed
⁷ Robust
⁸ Fragile

۱.۳. روش نقطه

برای درج بیت صفر مکان نقطه تغییری نکرده و برای درج بیت یک نقطه کمی به سمت بالا انتقال می یابد. شکل ۱ نمونه ای از این روش تعبیه اطلاعات را نمایش می دهد [۷].

شکل ۱- نمونه ای از واترمارکینگ با جابجایی نقاط [۷]

۲.۳. روش استفاده از حروف با گدهای متفاوت

بعضی حروف مثل "ک" و "ی" در عربی و فارسی به دو شکل متفاوت نوشته می شود. برای درج بیت صفر از شکل فارسی حرف "ی" و "ک" استفاده شده و برای درج بیت یک از شکل فارسی حرف "ی" و "ک" استفاده می شود [۸].

۳.۳. روش کاراکتر کشیده

الف) برای درج بیت صفر کاراکتر کشیده به قبل یا بعد از حرف فاقد نقطه اضافه شده و برای درج بیت یک کاراکتر کشیده به قبل یا بعد از حرف دارای نقطه اضافه می شود [۲].

ب) در روشی دیگر ابتدا از یک کلید محرمانه به عنوان هسته اعداد تصادفی به صورت رابطه زیر ایجاد می شود:

$$ci \in [0,7] \text{ و } C = \{c0, c1, c2 \dots cn\}, \quad (1)$$

که n برابر با تعداد کلمه در متن است

مجموعه ای به نام I که بیانگر مجموعه کلمات موجود در متن و مجموعه ای به نام E که معرف تعداد کاراکتر قابل کشیده در هر کلمه است، تعریف می شود. در هر کلمه اگر مقدار C کمتر از مقدار E باشد، یک کاراکتر کشیده درجایی که C اشاره می کند درج شده و مجموعه حاصله را $\hat{I}$ نامیده می شود (برای گمراهی). حال مقداری که قرار است مخفی شود در $\hat{I}$ درج شده و $\hat{A}$ نامیده می شود. در شکل ۲ این روش روی برخی از کلمات اعمال شده است [۹].

$$C = \{6, 2, 0, 7, 2, 1, 1, \dots\}$$

$$I = \{\text{احرار, امهاتهم, ولدتهم, وقد, الناس, استعبدتم, متی}\}$$

$$E = \{2, 5, 2, 1, 3, 4, 1\}$$

$$\begin{array}{c} \downarrow \qquad \qquad \downarrow \qquad \qquad \downarrow \\ \bar{I} = \{\text{احرار, امهاتهم, ولدتهم, وقد, الناس, استعبدتم, متی}\} \\ W = \{01, 101, 0, 1, 01, 00, 0, \} \\ \\ \downarrow \quad \downarrow \downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow \\ \bar{\bar{I}} = \{\text{احرار, امهاتهم, ولدتهم, وقد, الناس, استعبدتم, متی}\} \end{array}$$

شکل ۲- روش استفاده از کاراکتر کشیده با استفاده از کلید [۹]

۴.۳. روش یونیکد

در این روش از یک کلمه یکسان که دارای دو شکل ظاهری متفاوت بوده و در سیستم استاندارد یونیکد، دو کد متفاوت دارد، برای درج بیت‌های واترمارک استفاده می‌شود. به عنوان مثال در کلمه لا برای بیت یک از "لا" و برای درج بیت صفر از شکل عادی، یعنی "لا" استفاده خواهد شد.

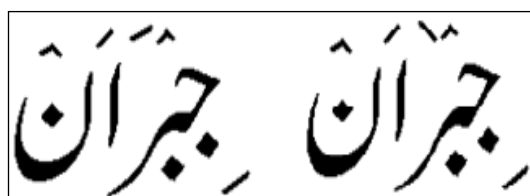
کلمه "لا" دارای کد FEFB و کلمه "لا" دارای کد 0640 در سیستم استاندارد یونیکد است [۱۰].

۵.۳. روش شبه فاصله

از آنجایی که در زبان فارسی از نیم فاصله در برخی از کلمات استفاده می‌شود (مانند فاصله بین "می" و "باشد" در کلمه "می‌باشد") می‌توان از آن برای درج بیت‌های واترمارکینگ استفاده کرد به طوری که در هنگام برخورد به نیم فاصله به صورت زیر عمل می‌شود: برای درج بیت صفر به نیم فاصله چیزی اضافه نکرده و برای درج بیت یک به نیم فاصله یک فاصله اضافه خواهد شد [۶].

۶.۳. روش استفاده از علائم موجود بر حروف

الف) برای تلفظ صحیح کلمات در زبان‌های عربی و اردو از اعراب (فتحه، کسره، ضمه) استفاده می‌شود که در این بین فراوانی تعداد فتحه بیشتر از دو تایی دیگر است و می‌توان از آن برای درج بیت‌های واترمارکینگ استفاده کرد به طوری که برای درج بیت صفر از شکل عادی فتحه استفاده شده و برای درج بیت یک از شکل معکوس شده فتحه استفاده می‌شود. در شکل زیر فتحه موجود بر "ر" در کلمه سمت راست معکوس شده است. شکل ۳ اعمال این روش روی کلمات دارای علامت را نشان می‌دهد [۱۱].

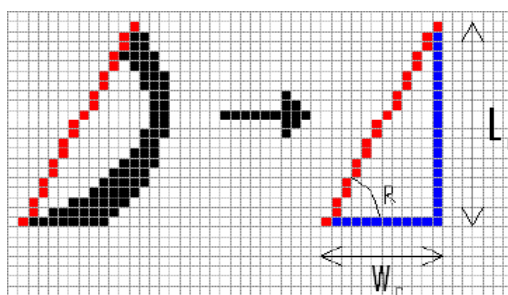
شکل ۳- روش استفاده از فتحه معکوس [۱۱]

ب) در روش دیگر از فتحه برای درج بیت یک و کسره و ضمه برای درج بیت صفر استفاده می‌شود. هرچند ممکن است به علت درج بیت‌های یک و یا صفر متوالی و عدم تناسب علائم موجود بر حروف با مقدار بیت ذخیره شده، از همه علائم استفاده بهینه نشود [۱۲].

پ) در روش سوم سعی شده است که مشکل ذکر شده در روش فوق حل شود. بدین صورت که برای درج بیت یک علائم موجود بر حرف (فتحه، کسره، ضمه و ساکن) در سرجای خود باقی مانده و برای درج بیت صفر این علائم از حروف برداشته می‌شود. هرچند ممکن است به علت وجود علائم بر حروف، خوانایی کلمه دچار مشکل شود [۱].

۷.۳. تغییر در شکل ظاهری حروف

در این روش با تغییر شیب برخی حروف می‌توان بیت‌های واترمارک را درج کرد. بدین صورت که برای درج بیت یک، شیب برخی حروف مانند حرف "ر" تغییر یافته و برای درج بیت صفر شیب حروف تغییری نمی‌کند. محاسبه شیب یک حرفی مانند حرف "ر" برابر است با $\tan(R)$ که از حاصل تقسیم طول عمودی بر طول افقی حرف "ر"، بدست می‌آید. در شکل ۴ Lr و Wr که معرف طول عمودی و طول افقی و مکان هستند و زاویه R ، نشان داده شده است [۱۳].

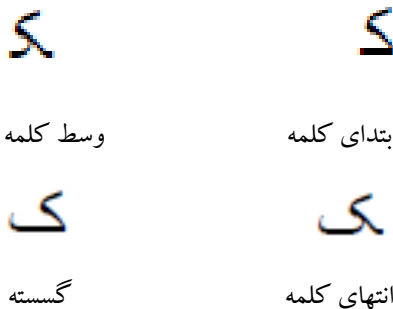

شکل ۴- نحوه تعریف شیب برای حرف "ر" [۱۳]

۴. روش پیشنهادی

۱.۴. مشخصات حروف "ک" و "گ"

حروف فارسی را می‌توان به گروه‌هایی تقسیم کرد که در هر گروه بدنه اصلی حروف یکسان بود و فقط در تعداد نقاط بالا یا پایین، علائمی مانند سرکش و دسته و یا شیب و انحنای حروف تفاوت دارند. حروف "ک" و "گ" از دسته حروف بدون نقطه محسوب شده و ویژگی بارز آن‌ها وجود سرکش است. تنها تفاوت حرف "گ" با حرف "ک" وجود یک سرکش کوچک بر روی حرف "گ" می‌باشد. حروف "ک" و "گ" با توجه به مکان قرارگیری شان در کلمه به چهار صورت متفاوت نمایش داده می‌شوند در شکل ۵، اشکال مختلف حرف "ک" نشان داده شده است.

شکل ۵- اشکال مختلف حرف "ک" با توجه به مکان قرارگیری حرف در کلمه

همچنین با توجه به نوع فونت، شکل ظاهری این حروف تغییر خواهد کرد. در شکل ۶، تاثیر گذاری چند فونت مختلف بر روی حرف "ک" در کلمه "کاکتوس" نشان داده شده است.

کاکتوس

فونت B Sina

کاکتوس

فونت B Nazanin

کاکتوس

فونت B Farnaz

کاکتوس

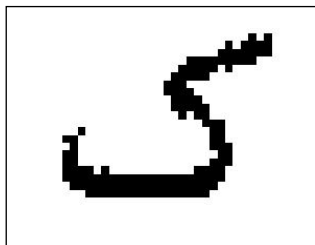
فونت B Arshia

شکل ۶- اشکال مختلف حرف "ک" با توجه به نوع فونت

با توجه به آنکه فونت B Nazanin به طور پر کاربرد در اکثر مقالات، پایان نامه ها و... استفاده می شود، لذا تمرکز بر روی این فونت خواهد

۲.۴. جای سازی اطلاعات

جهت تعبیه اطلاعات ابتدا تصویر متنی که حاوی متون فارسی باشد، به عنوان متن پوششی انتخاب می گردد. از آنجایی پیکسل-های تصویر ورودی دارای مقادیر متفاوت از صفر تا ۲۵۵ هستند، لذا از یک آستانه معین جهت تبدیل تصویر ورودی به تصویر سیاه و سفید تک بیتی استفاده می کنیم. شکل ۷ تصویر حرف "ک" قبل و بعد از گرفتن آستانه را نشان می دهد.

ب) تصویر حرف "ک" بعد از گرفتن آستانه

الف) تصویر حرف "ک" قبل از گرفتن آستانه

شکل ۷- تصویر حرف "ک" قبل و بعد از گرفتن آستانه

در مرحله بعد از یکی از روش های لبه یابی موجود در پردازش تصویر جهت استخراج لبه های موجود در تصویر متنی باینری استفاده می شود. در شکل ۸ لبه های موجود در حرف "ک" نشان داده شده است.

شکل ۸- لبه های موجود در حرف "ک"

مختصات نقاطی که دارای لبه هستند، در ماتریسی ذخیره می شود که به آن ماتریس لبه می گویند. سپس ماتریس صفر که هم-اندازه با ماتریس لبه باشد، ساخته می شود. به ازای هر پیکسل موجود در لبه، پنجره‌ای با محوریت هر پیکسل و به ابعاد ۳ در ۳ تشکیل شده که از هر طرف، به اندازه یک پیکسل ضخامت دارد. در نهایت برای تشکیل ماتریس زاویه، زاویه هر پنجره با محوریت هر پیکسل تعیین می شود و مقادیر زوایای بدست آمده در ماتریس صفر جای گذاری خواهد شد. بر اساس ماتریس زاویه بدست آمده، مختصاتی از لبه حرف "ک" یا "گ" که دارای ماتریس ۳ در ۳ با مقادیر زاویه منحصر بفرد در ماتریس زاویه هستند، انتخاب می شود. به عنوان نمونه شکل ۹ مکان نقطه مورد نظر را با رنگ قرمز نشان می دهد.

شکل ۹- مختصات پیکسل مورد نظر

اکنون بر اساس نقطه بدست آمده می توان اطلاعاتی که تبدیل به صفر و یک شده‌اند را در تصویر متنی تعبیه کرد. بدین صورت که برای تعبیه بیت با مقدار صفر یک پیکسل با مقدار یک روی لبه حروف "ک" یا "گ" قرار می گیرد و برای بیت با مقدار یک نیز همین روند تکرار می شود. لازم به ذکر است که پیکسل‌های اضافه شده روی لبه برای بیت با مقدار صفر دارای مختصات طولی و عرضی متفاوتی نسبت به پیکسل‌های تعبیه شده برای بیت یک هستند. شکل ۱۰ تصویر حرف "ک" حاوی بیت صفر و بیت یک را نشان می دهد.

الف) تصویر حرف "ک" حاوی بیت صفر

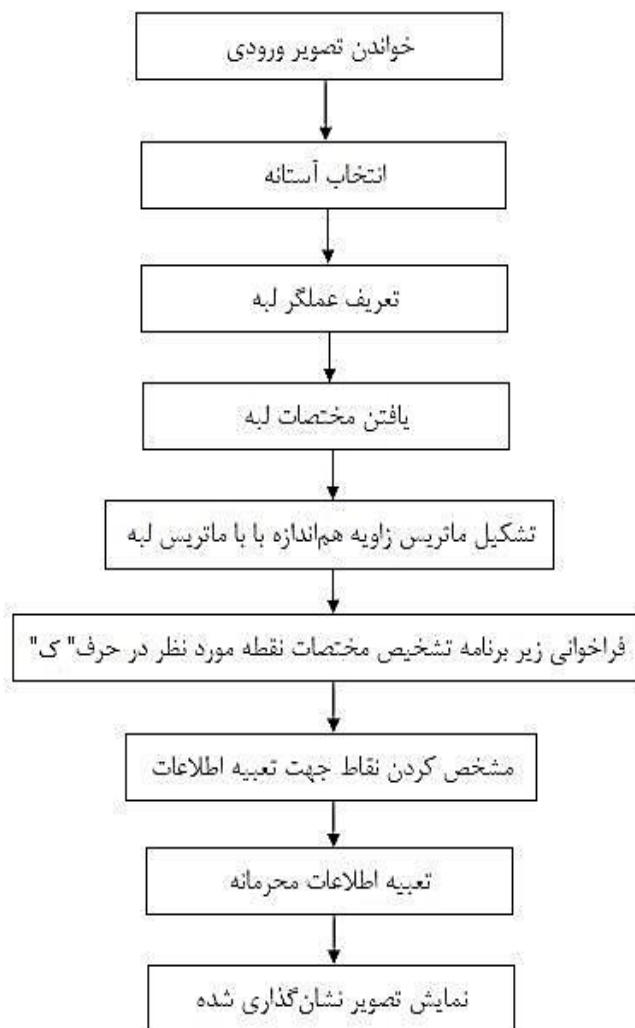

ب) تصویر حرف "ک" حاوی بیت یک

شکل ۱۰- تصویر حرف "ک" حاوی اطلاعات تعبیه شده

حال برای تعبیه اطلاعات محرمانه، ابتدا اطلاعات را به حالت باینری تبدیل کرده و سپس طبق مراحل شرح داده شده در بالا، با توجه به ارزش بیت محرمانه پیکسل‌های موردنظر را روی لبه حروف "ک" و "گ" تعبیه می‌شود. مراحل تعبیه اطلاعات طبق روش پیشنهادی در شکل ۱۱ نشان داده شده است.

شکل ۱۱- مراحل تعبیه اطلاعات طبق روش پیشنهادی

۳.۴. استخراج اطلاعات

روند استخراج اطلاعات دقیقاً عکس روند درج اطلاعات است. برای استخراج بیت‌های واترمارک ابتدا بر اساس ماتریس زاویه بدست آمده، مختصاتی از لبه حرف "ک" یا "گ" که دارای ماتریس ۳ در ۳ با مقادیر زاویه منحصر بفرد در ماتریس زاویه هستند، مشخص می‌شود. سپس بر اساس مختصات نقطه بدست آمده می‌توان تشخیص داد که در حروف "ک" و "گ" چه اطلاعاتی تعبیه شده است. با حرکت طولی و عرضی از مختصات نقطه مورد نظر، مکان پیکسلی که حاوی بیت صفر باشد، بررسی می‌گردد. اگر پیکسل دارای مقدار یک باشد، نشانگر این است که بیت صفر تعبیه شده است. همین روند نیز جهت تشخیص بیت یک تکرار می‌شود. با کنار هم قرار دادن بیت‌های صفر و یک، اطلاعات تعبیه شده استخراج می‌گردد.

۵. نتیجه گیری

روش پیشنهادی که جزء زیر مجموعه روش های کور می باشد، از عدم مشاهده پذیری بالاتری نسبت به روش های قبلی برخوردار بوده، زیرا تغییراتی نامحسوس در سرکش حروف "ک" و "گ" آن هم در لابه لای تعداد بسیار زیاد کلمات و حروف برای چشم انسان کاملاً ناپیداست و گیرنده قانونی متن واترمارک شده تنها با در اختیار داشتن الگوریتم واترمارکینگ مناسب قادر به استخراج خواهد بود. شکل ۱۲ نمونه ای از متن اصلی و متن واترمارک شده را نشان می دهد.

حروف فارسی را می توان به گروه هایی تقسیم کرد که در هر گروه بدنه اصلی حروف یکسان بود و فقط در تعداد نقاط بالا یا پایین، علائمی مانند سرکش و دسته و یا شیب و انحنای حروف تفاوت دارند. حروف "ک" و "گ" از دسته حروف بدون نقطه محسوب شده و ویژگی بارز آن ها وجود سرکش است. تنها تفاوت حرف "گ" با حرف "ک" وجود یک سرکش کوچک بر روی حرف "گ" می باشد

الف) تصویر متن اصلی

حروف فارسی را می توان به گروه هایی تقسیم کرد که در هر گروه بدنه اصلی حروف یکسان بود و فقط در تعداد نقاط بالا یا پایین، علائمی مانند سرکش و دسته و یا شیب و انحنای حروف تفاوت دارند. حروف "ک" و "گ" از دسته حروف بدون نقطه محسوب شده و ویژگی بارز آن ها وجود سرکش است. تنها تفاوت حرف "گ" با حرف "ک" وجود یک سرکش کوچک بر روی حرف "گ" می باشد

ب) تصویر متن واترمارک شده

شکل ۱۲- نمونه ای از تصویر متنی اصلی و واترمارک شده

بدلیل عدم وجود یک برنامه OCR قوی برای زبان فارسی متن پرینت شده به آسانی قابل تبدیل به متن ساده نبوده و لذا تخریب اطلاعات مخفی شده بسیار مشکل خواهد بود. در ضمن اطلاعات مخفی شده کاملاً نسبت به کوچک یا بزرگ کردن سایز متن مقاوم بوده و از بین نخواهد رفت. از آنجایی که در این روش از کلید برای تعیین سطرهای خاصی از متن به منظور معکوس کردن روند درج الگوریتم استفاده شده است، امنیت این روش نسبت به سایر روش ها بهتر است. برای بهبود امنیت این روش می توان از یک کلید استفاده نمود که نشان دهنده شماره سطر متون است. تا در آن سطرها روند جاسازی بیت های واترمارک معکوس شود.

از طرفی بدلیل شباهت حروف متون فارسی با متون عربی و اردو این روش برای زبان های دیگر نیز قابل پیاده سازی خواهد بود. این روش نسبت به retyping مقاوم نبوده و دارای ظرفیت بسیار بالا نبوده است. مخصوصاً برای متون عربی که فاقد حرف "گ" می باشند.

1. Bensaad, M.L. and Yagoubi, M.B. (2011). *High capacity diacritics-based method for information hiding in Arabic text*, International Conference on Innovations in Information Technology (IIT), vol. 11, no. 12, pp. 433 - 436.
2. Adnan Gutub, Lahouari Ghouti, Alaaeldin Amin, Talal Alkharobi, and Mohammad K. Ibrahim (2007). *Utilizing Extension Character 'Kashida' With Pointed Letters For Arabic Text Digital Watermarking*, International Conference on Security and Cryptography – (SECRYPT), Barcelona, Spain.
3. Jaseena K.U. and Anita John (2011). *Text Watermarking using Combined Image and Text for Authentication and Protection*, International Journal of Computer Applications (0975 – 8887) Volume 20– No.4.
4. Young-Won Kim, Kyung-Ae Moon and Il-Seok Oh (2003). *A text watermarking algorithm based on word classification and inter-word space statistics*, Document Analysis and Recognition, 2003. Proceedings. Seventh International Conference on vol., no., pp. 775- 779.
5. Kiranmayi Penumarthi (2005). *Augmented Watermarking*. Thesis, Master of Science in Electrical Engineering, Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College.
6. Shirali-Shahreza, M. (2008). *Pseudo-space Persian/Arabic text steganography*, Computers and Communications, 2008. ISCC 2008. IEEE Symposium on vol., no., pp.864-868.
7. M.H. Shirali-Shahreza and M. Shirali-Shahreza. (2006). *A New Approach to Persian/Arabic Text Steganography*, Proceedings of the 5th IEEE/ACIS International Conference on Computer and Information Science (ICIS 2006), Honolulu, HI, USA., pp. 310-315.
8. M. Hassan Shirali-Shahreza and Mohammad Shirali-Shahreza. (2009). *ARABIC/PERSIAN TEXT STEGANOGRAPHY UTILIZING SIMILAR LETTERS WITH DIFFERENT CODES*, The Arabian Journal for Science and Engineering, Volume 35.
9. Adnan Gutub, Fahd Al-Haidari, Khalid Al-Kahsah and Jameel Hamodi. (2010). *e-Text Watermarking: Utilizing 'Kashida' Extensions in Arabic Language Electronic Writing*, Journal of Emerging Technologies in Web Intelligence (JETWI).
10. Shirali-Shahreza M. (2007). *A New Persian/Arabic Text Steganography Using "La" Word*, in Proceedings of the International Joint Conference on Computer, Information, and Systems Sciences, and Engineering (CISSE 2007), Bridgeport, CT, USA, pp. 339–342.
11. Jibrán Memon, Kamran Khowaja, and Hameedullah Kazi. (2008). *Evaluation of Steganography for Urdu/Arabic Text*, Journal of Theoretical and Applied Information Technology - JATIT, Vol. 4, No. 3, pp. 232-237.
12. Gutub A., Elarian Y. S., Awaideh S. M. and Alvi A. K. (2008). *Arabic Text Steganography Using Multiple Diacritics*, International Workshop on Signal Processing and its Applications, Sharjah, U.A.E.
13. Davarzani, R. and Yaghmaie K. (2009). *Farsi Text Watermarking Based on Character Coding*, International Conference on Signal Processing Systems , vol., no., pp.152-156.